

Actes de propaganda en commemoració de la República de 1873

Importants parlaments dels nostres diputats de la Generalitat, senyor Andreu,
i de les Constituents, senyor Loperena

A Alcover

Al local del Sindicat Agrícola d'Alcover i organitzat pel seu grup republicà, tingué lloc un acte commemoratiu del 59 aniversari de la primera República.

Presidit per l'alcalde, acompanyat dels individus del Comitè, començà fent ús de la paraula el nostre company Anguera (de la Joventut del Foment Nacionalista Republicà), qui feu un resum històric de la república del 73 i exortà als assistents a l'acte a perseverar en la fe demostrada per la defensa de la República que ens reconeixerà les llibertats. (Grans aplaudiments).

El diputat de la Generalitat, Josep Andreu, diu que en la República del 73, com en la del 1931, es va proclamar l'Estat Català, però que en caure aquella República no va quedar res. Ara, però, amb aquesta volem que quedi i quedarà —jo us ho asseguro— reconegut el nostre dret amb l'aprovació de l'Estatut. (Aplaudiments).

Nosaltres volíem i així pugnàvem en les nostres campanyes, que la República fos federal, però no ha pogut ésser-ho, perquè els altres pobles d'Espanya no tenen tan desperta com Catalunya llur consciència nacional.

Però el que vol Catalunya per ella ho vol igualment per tots els altres pobles germans d'Espanya. (Aplaudiments).

Creu que no es tornarà mai més enrera i que els temps de la monarquia no tornaran. No troba just, però, que mentre es permet sense càstig que els reaccionaris cavernícoles conspirin; altres extremistes que portats per la impaciència es subleven, se'ls emportin en un barco. (Grans aplaudiments).

Com a liberals no podem callar la nostra protesta que es condemni sense sentir i veiem amb dolor com no s'apliquen les mateixes mides als reaccionaris.

No obstant, estimem que cal recolzar la República de tota mena d'enemics, i que no és just ara que vivim sota un règim de llibertat

s'apeli a la violència. La República ofereix ample marge a la lliure propaganda de les idees, i cal sempre tindre en compte les dificultats del moment, la crisi econòmica i l'endarreriment del poble, nafrés de la monarquia. (Aplaudiments.)

Amb l'Estatut aprovat, o no governarà l'Esquerra, o Catalunya serà un poble liberal i humà, espill dels pobles civilitzats. (Ovació).

S'aixeca a parlar el diputat de les Constituents senyor Loperena, que es rebut amb aplaudiments.

Saluda al poble d'Alcover banyat de l'Esquerra Republicana de Catalunya.

Diu que els organitzadors de l'acte en commemoració de la República del 73, volien que fos un acte de propaganda anticlerical, i que així l'han anunciat.

Creu molt escaient la finalitat de l'acte en commemoració de la dissortada República del 73 que caigué per discòrdies internes, permanència de preparació del poble i perquè no encertaren aquells governants il·lustres, precursors de la nostra democràcia i de l'actual República, a combatre els vertaders enemics d'aquesta, puntals de la monarquia, enemics de la sobirania popular com són la plutocràcia, el militarisme i el clericalisme. (Aplaudiments).

S'extén en consideracions sobre la influència de la clerecia en la nostra vida social. Diu que l'actual República, més previsor que l'anterior, ha donat la batalla al clericalisme gràcies al predomini del qual Espanya vivia estancada, en l'ordre jurídic del dret civil, en el segle XVI. El Concili de Trento que fou la rèplica de l'Església catòlica a la Reforma de Luter contra els vicis interns i el dogmatisme d'aquella, informava la nostra legislació civil i, per això, la República, ha hagut d'apressar-se a establir el divorci vincular i altres reformes que alarmen als nostres reaccionaris i que tenen ja de segles una consagració universal. La República ha donat en aquest aspecte, un pas de gegant, establint la sepa-

ració de l'Església i l'Estat, la supressió del pressupost de culte i el laïcisme de l'Estat, la secularització de cementiris, etc., emancipant la consciència dels ciutadans i la nostra vida civil de la tutela religiosa. (Aplaudiments).

Glossa l'article 26 de la Constitució. Diu que mereix al susdit article, s'ha tret a les ordres religioses la gran arma de l'ensenyament que tenia abandonat a aquelles la monarquia. Ens trobem sense escoles donat el cens escolar espanyol que imposa crear-ne noresmenys que 27,000, segons projecte del Ministeri d'Instrucció pública. Espanya és de les nacions del món civilitzades de més gros percentatge d'analfabets. Aquesta és l'obra de la monarquia, la trista herència de la qual, en tots els ordres, espirituals i materials, ha hagut de recollir la República per aixecar al poble de la seva postració, del seu endarreriment de segles. (Ovació). Es refereix a l'expulsió dels jesuïtes que diu que és conseqüència de l'article 26 de la Constitució; fa història d'aquesta ordre religiosa com la més perillosa per la llibertat, que ja tingué d'ésser expulsada per Carles III d'Espanya, i que ha estat àdhuc perseguida pels Papes, per intrigant i perquè àdhuc s'erigeix enfront del papat, a pesar del seu vot de fidelitat personal, motejant-se, per això, al seu cap de Papa negre (rialles i aplaudiments). Els jesuïtes no tenen existència legal gairebé enlloc del món, amb excepció de comptades nacions, com Bèlgica i Itàlia, però que en els demés països són simplement tolerats, allà on no representen cap perill, com Anglaterra i els Estats Units.

A Espanya s'introduïren de nou d'una manera sobrepènia i àdhuc amb el Concordat vigent en la monarquia podien ésser expulsats per ésser illegal la seva presència al país.

Diu que aquestes mides devia prendre-les la República per a lliurar la consciència dels ciutadans i de fensar al poble en llur vida civil d'ingerències estranyes de subjec-

ció anti-liberal i anti-republicana. La República en proclamar el laïcisme de l'Estat no fa obra de persecució religiosa, com diuen els reaccionaris. Senzillament defensa la llibertat, i empara el dret de tots els ciutadans. La República respecta les creències de tothom i la pràctica de tots els cultes amb tal de que no invadeixin l'esfera ciutadana i no pretenguin controlar i intervenir la nostra vida civil. La religió és una cosa privativa de la consciència individual que no interessa com a tal al Poder públic. (Grans aplaudiments).

Acaba dient que els temples que s'aixecaran en el successiu seran escoles, Universitats, tallers i fàbriques, fonts de progrés, de vida i de treball. (Gran ovació).

Es dona per acabat l'acte i els nostres amics senyors Loperena i Andreu, acompanyats de l'alcalde d'Alcover i altres amics, es traslladen a Valls.

A Valls

Al Centre d'Unió Republicana de Valls es celebrà un altre míting en el que hi prengueren part els senyors Ferré Bella, d'aquella ciutat i els nostres amics els diputats senyor Josep Andreu i Joan Loperena.

El senyor Ferré explica el significat de l'acte i feu una detallada història i crítica de la República del 1873 excitant als republicans que assistien allí a que s'esforcin perquè la República d'ara no passi les vicissituds de l'altra i pugui perdurar. (Forts aplaudiments).

El senyor Andreu recull un punt del parlament del senyor Ferré i diu que els republicans catalanistes tenen un gran goig de commemorar la proclamació de la República de 1873 perquè com a republicans devem lloar l'esforç d'aquells homes que volien dotar Espanya d'un règim de llibertat que com el suara implantat volia donar satisfacció als anhels de Catalunya.

A Catalunya es proclamà llavors l'Estat Català. Com ara proclamà (Segueix a la pàgina 5)